

แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและ การสื่อสารของอาเซียน พ.ศ. 2558 ASEAN Information and Communication Technology Masterplan 2015

รวีวัต แสงสุริยงค์*, ร.ด.

บทคัดย่อ

ความเหลื่อมล้ำด้านไอซีทีระหว่างประเทศภายในภูมิภาคอาเซียน เป็นอุปสรรคที่สำคัญในการพัฒนาอาเซียนอิเล็กทรอนิกส์ ประเทศสมาชิกในอาเซียนจึงมีความเห็นชอบร่วมกันในการจัดทำแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของอาเซียน พ.ศ. 2558 (AIM 2015) เพื่อใช้เป็นเข็มทิศและเครื่องมือขับเคลื่อนอาเซียนอิเล็กทรอนิกส์ให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

หัวใจสำคัญของแผนแม่บทไอซีทีของอาเซียน คือ การลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำด้านไอซีทีของประชาชน และการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันด้านเศรษฐกิจ โดยมีโครงสร้างพื้นฐานไอซีทีความเร็วสูงเป็นกลไกการขับเคลื่อน ภายใต้บริบทของการอำนวยความสะดวกด้านนโยบายและกฎหมายของแต่ละประเทศสมาชิกในอาเซียน

คำหลัก: ประชาคมอาเซียน, อาเซียน, อาเซียนอิเล็กทรอนิกส์, สังคมสารสนเทศ, สังคมอิเล็กทรอนิกส์, รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์, แผนแม่บท, เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร

Abstract

The digital divide among the ASEAN countries has become a significant obstacle on one development of e-ASEAN. Therefore, the country members have common agreement to make a ASEAN Information and Communication Technology Masterplan 2015 (AIM 2015) in order to use it as directional guideline and tools for mobilizing e-ASEAN for achievement.

The central element of the AIM 2015 is to bridge the digital divide among their populations, and to enhance competitiveness in commercial aspect by making broadband infrastructure available in the context of legislative and policy facilitation in the individual countries.

Keywords: ASEAN Community, ASEAN, e-ASEAN, Information Society, e-Society, e-Government, Masterplan, Information and Communication Technology, (ICT)

บทความ "แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของอาเซียน พ.ศ. 2558" เป็นบทความที่เน้นการให้ข้อมูลและความรู้ (Informative Essay) เกี่ยวกับแผนแม่บทไอซีทีของอาเซียน เนื้อหาส่วนใหญ่รวบรวมมาจากอินเทอร์เน็ต จากเว็บไซต์หลักอย่างเป็นทางการ (Official Website) ของอาเซียน (<http://www.aseansec.org>) เพื่อแสดงให้เห็นการก่อตัวของนโยบาย (Policy Initiation) การกำหนดนโยบาย (Policy Formulation) ทิศทางและภารกิจของนโยบาย (Policy Mission) วิธีการและมาตรการในการดำเนินนโยบาย (Policy Implementation) และผลลัพธ์สำหรับการประเมินผล (Policy Evaluation) โดยมีเนื้อหาดังต่อไปนี้

ความเป็นมา

บนเส้นทางเดินไปสู่ความสำเร็จของอาเซียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-ASEAN) เพื่อตอบสนองการค้า การบริการ การลงทุน การบริหารงาน ของรัฐบาล และการติดต่อระหว่างกันของชาวอาเซียน ต้องเผชิญกับ ปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หรือไอซีที (Information and Communication Technology: ICT)¹ อันเนื่องมาจากความแตกต่างกันของอาเซียนทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และภูมิประเทศ ประกอบกับการขาดความเป็นเอกภาพในการขับเคลื่อน อาเซียนอิเล็กทรอนิกส์ และประเทศที่มีศักยภาพสูงในการพัฒนาด้านไอซีที มีการประยุกต์ใช้ไอซีทีในการพัฒนาประเทศอย่างก้าวหน้า (ตัวอย่างเช่น ประเทศสิงคโปร์) ทำให้เกิดช่องว่างของการมีและไม่มี (Have-nots) ไอซีที ใช้ในภูมิภาคอาเซียนมากขึ้น

ปัญหาที่กล่าวมาอาจเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้การประชุม รัฐมนตรีด้านโทรคมนาคมและเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งอาเซียน ครั้งที่ 8 (TELMIN-8)² ภายใต้หัวข้อ “การเชื่อมต่อกันด้วยความเร็วสูงนำไปสู่การ ลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงสารสนเทศของอาเซียน (High Speed Connection to Bridge ASEAN Digital Divide)” ได้มีความเห็นชอบ ร่วมกันในการดำเนินการโครงการจัดทำแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารของอาเซียน 2558 (ASEAN Information and Communication Technology Masterplan 2015: AIM 2015) พร้อมกับ อนุมัติเงินสนับสนุนจากกองทุนไอซีทีแห่งอาเซียน (ASEAN ICT Fund) เพื่อดำเนินโครงการจัดทำแผนแม่บทไอซีทีของอาเซียน สำหรับนำมาใช้ใน

¹ ในบทความนี้ใช้คำว่า ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงไอซีที แทนคำว่า ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงสารสนเทศ และความเหลื่อมล้ำด้านดิจิทัล

² ประชุมในวันที่ 29 สิงหาคม พ.ศ. 2551 ที่บาห์ลี ประเทศอินโดนีเซีย

การกำหนดทิศทางความร่วมมือด้านไอซีที การรวมกลุ่มของอาเซียน และการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันด้านไอซีที (ASEAN₁, 2008) โดยมีการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกันในการประชุมรัฐมนตรีด้านโทรคมนาคมและเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งอาเซียน ครั้งที่ 9 (TELMIN-9)³ คือ “มุ่งสู่การสร้างพลังอำนาจและการเปลี่ยนแปลงด้วยไอซีที: สร้างความเท่าเทียม ความเจริญ และเกิดการผสมผสานภายในอาเซียน (Towards an Empowering and Transformational ICT: Creating an Inclusive, Vibrant and Integrated ASEAN)” (ASEAN₂, 2009)

ต่อมาในการประชุมคณะรัฐมนตรีด้านโทรคมนาคมและเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งอาเซียนครั้งที่ 10 (TELMIN-10) ที่ประชุมได้มีความเห็นร่วมกันว่า ภาพรวมของความร่วมมือด้านไอซีทีในสิบปีที่ผ่านมา ประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง ชาวอาเซียนมากกว่าร้อยละ 78 ใช้ไอซีทีหลากหลายรูปแบบในการดำเนินชีวิต มีอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (Broadband Internet) เกิดขึ้นในอาเซียนจริง มีการใช้บริการด้านไอซีที และการประยุกต์ใช้ไอซีทีในการพัฒนาของแต่ละประเทศและระหว่างอาเซียนด้วยกัน แต่ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงไอซีที (Digital Divide) ยังเป็นประเด็นที่ทำนายต่ออาเซียน มีประชาชนในหลายพื้นที่ของอาเซียนที่ยังไม่สามารถเข้าถึงไอซีทีได้ (ASEAN₃, 2011)

ความต้องการยกระดับความร่วมมือและบูรณาการการพัฒนาไอซีทีในอาเซียนให้มีความก้าวหน้ามากขึ้นและรองรับการเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 คณะรัฐมนตรีด้านไอซีทีแห่งอาเซียน (TELMIN) จึงตกลงร่วมกันในการวางแผนพัฒนาด้านไอซีทีเชิงบูรณาการเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านอื่น ๆ ของอาเซียน คือ แผนงานการจัดตั้ง

³ ประชุมในวันที่ 16 ตุลาคม พ.ศ. 2552 ที่เวียงจันทน์ ประเทศลาว

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community Blueprint) แผนงานสำหรับประชาคมอาเซียน (Roadmap for an ASEAN Community) และแผนแม่บทของอาเซียน (Master Plan of ASEAN) จึงมีมติรับแผนแม่บทไอซีทีของอาเซียน

แผนแม่บทไอซีทีของอาเซียน พ.ศ. 2558 (AIM 2015)

หัวใจสำคัญของแผนแม่บทไอซีทีของอาเซียน คือ การลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำด้านไอซีที (Bridging the Digital Divide) ของประชาชน และการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน (Enhancing Competitiveness) ด้านเศรษฐกิจ โดยมีโครงสร้างพื้นฐานไอซีทีความเร็วสูง (Broadband Infrastructure) เป็นกลไกการขับเคลื่อน ภายใต้บริบทของการอำนวยความสะดวกด้านนโยบายและกฎหมาย (Policy Facilitation) ของแต่ละประเทศสมาชิกในอาเซียน โดยมีวิสัยทัศน์ให้บรรลุผล ดังนี้ (มนู อรดีดลเชษฐ์, 2554; ASEAN, 2011)

1. การสร้างพลังอำนาจ (Empowering) ผู้ได้ประโยชน์ (Stakeholder) ได้รับทักษะ เทคโนโลยี และการเชื่อมต่อด้านไอซีทีอย่างเหมาะสม เพื่อนำไปใช้งานให้เกิดประโยชน์อย่างสมบูรณ์

2. การเปลี่ยนรูปแบบ (Transformational) การดำเนินชีวิต (Live) การเรียนรู้ (Learn) การทำงาน (Work) และการพักผ่อน (Play) อยู่บนฐานของการใช้ไอซีที

3. ความเท่าเทียม (Inclusive) ผู้ได้ประโยชน์ทั้งหมดในอาเซียน ได้แก่ รัฐบาล พลเมือง และธุรกิจ ทั้งที่พัฒนาแล้วและกำลังพัฒนา ที่อยู่ในชนบทและในเมือง ทั้งคนหนุ่มและคนสูงอายุ รวมถึงผู้มีความสามารถและผู้ไร้ความสามารถ มีความเสมอภาคกันในการมีและใช้ไอซีที

4. ความเจริญ (Vibrant) ที่เป็นผลมาจากการสร้างสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นให้เกิดการสร้างสิ่งใหม่หรือนวัตกรรม (Innovative) ความคิดริเริ่มในการประกอบการ (Entrepreneurial) และความน่าสนใจ (Exciting) ในการพัฒนาไอซีทีที่มีความรุ่งเรืองและประสบความสำเร็จ

5. การผสมผสาน (Integrated) จากการใช้ไอซีทีที่เชื่อมโยงประชาชน รัฐบาล และธุรกิจของแต่ละประเทศให้เป็นสมาชิกของชาวอาเซียนร่วมกัน

แผนแม่บทไอซีทีของอาเซียน มียุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อน 6 ยุทธศาสตร์ เพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ตามเป้าประสงค์ 4 ผลลัพธ์ ดังนี้ (มนู อรดีดลเชษฐ์, 2554; ASEAN, 2011)

1. การเปลี่ยนรูปแบบทางเศรษฐกิจ (Economic Transformation) อาเซียนจะสร้างสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่จูงใจและสนับสนุนการทำการค้า การลงทุน และการประกอบการธุรกิจด้านไอซีที ไอซีทีจะเป็นกลไกในการเปลี่ยนแปลงส่วนอื่น ๆ ของเศรษฐกิจ

2. การสร้างพลังอำนาจและการมีส่วนร่วมของประชาชน (People Empowerment and Engagement) อาเซียนจะยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนด้วยการใช้ไอซีทีในราคาที่สามารถจ่ายได้และเป็นราคาที่ยุติธรรม

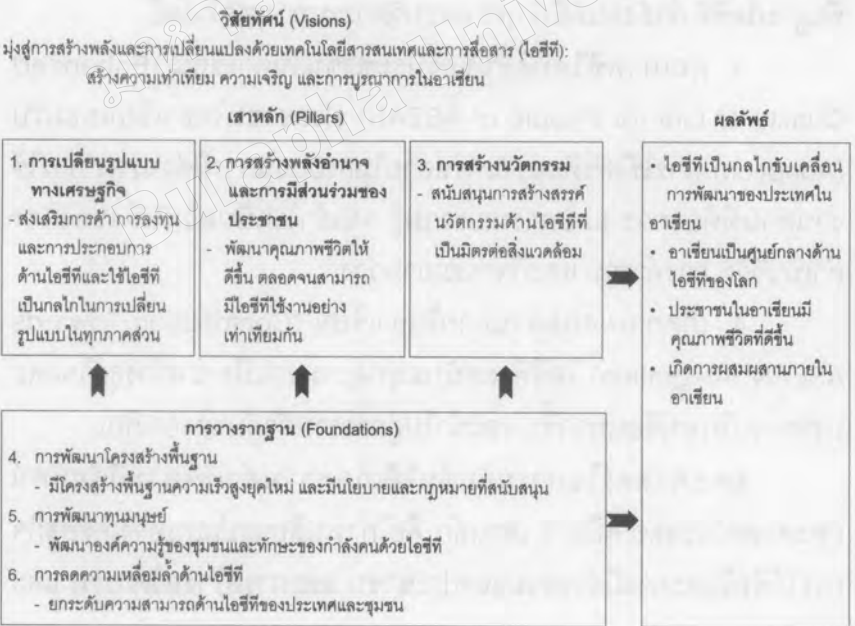
3. การสร้างนวัตกรรม (Innovation) อาเซียนจะสนับสนุนการสร้างสรรคนวัตกรรมด้านไอซีทีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green ICT)

4. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure Development) อาเซียนจะพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านไอซีทีที่สนับสนุนการจัดให้มีบริการต่าง ๆ ในทุกชุมชนของอาเซียน

5. การพัฒนาทุนมนุษย์ (Human Capital Development) อาเซียนจะพัฒนาทุนมนุษย์ด้านไอซีทีให้มีทักษะและเพียงพอต่อการเติบโตด้านไอซีทีและช่วยเปลี่ยนรูปแบบส่วนอื่น ๆ ของเศรษฐกิจ

6. การลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำด้านไอซีที (Bridging the Digital Divide) อาเซียนจะให้ความสำคัญกับปัญหาของความแตกต่างในการพัฒนาไอซีที ทั้งในระดับบุคคล ประเทศ และระหว่างประเทศ โดยจะเน้นการลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำด้านไอซีที เพื่อส่งเสริมให้เกิดการยอมรับไอซีทีที่มากขึ้น

ภาพที่ 1 องค์ประกอบหลักของแผนแม่บทไอซีทีของอาเซียน 2015 (ที่มา: ปรับปรุงมาจากแผนแม่บทไอซีทีของอาเซียน 2015 (ASEAN, 2011))

วิสัยทัศน์ของอาเซียนอิเล็กทรอนิกส์ตามแผนแม่บทไอซีทีของอาเซียน มีเป้าประสงค์ 4 ผลลัพธ์ ดังนี้ (มนู อรดีดลเชษฐ์, 2554; ASEAN⁴, 2011)

1. ไอซีทีเป็นกลไกการขับเคลื่อนการเจริญเติบโตของทุกประเทศในอาเซียน (ICT as an Engine for Growth for ASEAN Countries) ไอซีทีจะเป็นส่วนสำคัญอันหนึ่งของภาคเศรษฐกิจในอาเซียน และเป็นเครื่องมือที่ช่วยเพิ่มความสามารถด้านการแข่งขันในภาคอุตสาหกรรมอื่น ๆ

2. อาเซียนได้รับการยอมรับในการเป็นศูนย์กลางด้านไอซีทีของโลก (Recognition for ASEAN as a Global ICT Hub) อาเซียนจะเป็นภูมิภาคหนึ่งที่มีความโดดเด่นในควมมีคุณภาพสูงด้านโครงสร้างพื้นฐานไอซีที กำลังคนที่มีทักษะ และนวัตกรรมทางเทคโนโลยี

3. คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชนในอาเซียน (Enhanced Quality of Life for People of ASEAN) ประชาชนในอาเซียนยอมรับ (Adoption) การใช้ไอซีทีอย่างแพร่หลายในกระบวนการมีส่วนร่วม การใช้งานตามที่ต้องการ และการหาความรู้ จนเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิต การทำงาน และกิจกรรมยามว่าง

4. เกิดการผสมผสานภายในอาเซียน (Contribution Towards ASEAN Integration) ไอซีทีจะสนับสนุนความร่วมมือระหว่างธุรกิจและประชาชนในอาเซียนมากขึ้น และนำไปสู่การรวมตัวกันของอาเซียน

ยุทธศาสตร์ในการผลักดันให้เกิดความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ยุทธศาสตร์แบ่งออกเป็น 3 เสาหลัก คือ การเปลี่ยนรูปแบบทางเศรษฐกิจ การให้สิทธิและการมีส่วนร่วมของประชาชน และการสร้างนวัตกรรม และ

⁴ ประชุมระหว่างวันที่ 13-14 มกราคม 2554 ที่กัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย

มาตรการที่ 1.2 พัฒนาการคิดริเริ่มด้านอุตสาหกรรมไอซีทีที่จากความร่วมมือ
ระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน (Public-Private Partnership: PPP)

การดำเนินการ	คำอธิบาย
แบ่งปันตัวแบบความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาค เอกชนที่ใช้กันในแต่ละประเทศของอาเซียน แล้วนำ มาสร้างเป็นตัวแบบความร่วมมือระหว่างภาครัฐและ ภาคเอกชนเพื่อให้ในโครงการต่าง ๆ ด้านไอซีที	<ul style="list-style-type: none"> ให้ชุมชนธุรกิจเข้ามามีส่วนร่วมใน การกำหนดความต้องการและสิ่งที่ จำเป็นด้านไอซีที ยกระดับความริเริ่มที่มีอยู่แล้วและ ดูแลการพัฒนาสภาพแวดล้อม ด้านไอซีทีให้เกิดการจริงจังในการ ดำเนินธุรกิจ พัฒนาสภาพแวดล้อมด้านไอซีทีให้ เกิดการจริงจังในการดำเนินธุรกิจ

2. การสร้างพลังอำนาจและการมีส่วนร่วมของประชาชน
(People Empowerment and Engagement) เน้นการยกระดับคุณภาพ
ชีวิตของประชาชนทุกคนในอาเซียนด้วยการใช้ไอซีทีที่สามารถหามา
ใช้งานได้ในราคาที่สามารถจ่ายได้ (Affordable) โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มี
ความเป็นอยู่ที่ต่ำกว่ามาตรฐาน (Low Standards of Living) ที่เห็นว่า
บริการด้านไอซีทีแบบเคลื่อนที่ (Mobile) และเครือข่ายความเร็วสูง
(Broadband) เป็นสิ่งฟุ่มเฟือย โดยมี 4 มาตรการ ดังนี้

มาตรการที่ 2.1 ทำให้เครือข่ายความเร็วสูง (Broadband) มีราคาที่สามารถจ่าย
ได้เข้าถึงทุกชุมชน

การดำเนินการ	คำอธิบาย
ศึกษาการลดค่าบริการข้ามแดน (Roaming Charge) ภายในอาเซียนให้ต่ำลง	<ul style="list-style-type: none"> วิเคราะห์ค่าบริการข้ามแดนภายใน อาเซียนและการลดค่าบริการให้ถูกลง เพื่อสนับสนุนการใช้ระบบการ สื่อสารเคลื่อนที่ความเร็วสูงทั่วทั้ง ภูมิภาค

มาตรการที่ 2.2 ทำให้ผลิตภัณฑ์ด้านไอซีที่มีราคาที่สามารถจ่ายได้

การดำเนินการ	คำอธิบาย
ทำให้ความตกลงว่าด้วยการยอมรับซึ่งกันและกันด้านเครื่องโทรคมนาคมและอุปกรณ์และความตกลงว่าด้วยการยอมรับซึ่งกันและกันด้านความเท่าเทียมกันของมาตรฐาน (Mutual Recognition Arrangement, MRA) มีผลในทางปฏิบัติมากขึ้น	<ul style="list-style-type: none">• ทำมาตรฐานทางเทคนิคทั้งหมดให้เป็นภาษาที่ใช้ในอาเซียน (ภาษาอังกฤษ)• ใช้มาตรฐานทั่วไป เพื่อลดเวลาในการทำการตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์ไอซีที่

มาตรการที่ 2.3 ทำให้การให้บริการอิเล็กทรอนิกส์ เนื้อหา และการประยุกต์ใช้งานมีราคาที่สามารถจ่ายได้ และมีความไหลลื่น (Seamless)

การดำเนินการ	คำอธิบาย
สำรวจและศึกษาหาช่องว่าง (Gap) และกำหนดบริการอิเล็กทรอนิกส์ที่ต้องพัฒนา	<ul style="list-style-type: none">• ค้นหาบริการอิเล็กทรอนิกส์ที่จำเป็นที่ต้องพัฒนา โดยเฉพาะต้องคำนึงถึงเรื่องของการใช้จ่ายและเนื้อหาของท้องถิ่นเป็นสำคัญ• ดูแลสภาพแวดล้อมให้มีความสะดวกในการพัฒนาบริการอิเล็กทรอนิกส์ที่มีราคาที่ประชาชนสามารถจ่ายได้• สนับสนุนบริการอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม
จัดหาสิ่งจูงใจหรือให้เงินช่วยสนับสนุนการพัฒนาบริการอิเล็กทรอนิกส์และเนื้อหา	<ul style="list-style-type: none">• พัฒนาเนื้อหาที่ทำให้เกิดแรงจูงใจตัวอาเซียนในการพัฒนาบริการอิเล็กทรอนิกส์และเนื้อหา• จัดหาสิ่งจูงใจให้บุคคลและธุรกิจเข้าไปสนใจในการพัฒนาบริการอิเล็กทรอนิกส์และเนื้อหา

มาตรการที่ 2.4 ทำให้เกิดความเชื่อใจ

การดำเนินการ	คำอธิบาย
ส่งเสริมการทำธุรกรรมที่ปลอดภัยภายในอาเซียน	<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาความตกลงว่าด้วยการยอมรับซึ่งกันและกันด้านเครื่องโทรคมนาคมและอุปกรณ์และความตกลงว่าด้วยการยอมรับซึ่งกันและกันด้านความเท่าเทียมกันของมาตรฐานให้สามารถใช้ใบรับรองอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างประเทศภายในอาเซียน ส่งเสริมการใช้ระบบยืนยันตัวตน แบบ 2 ชั้น (Two-factor Authentication)
ทำการรณรงค์เพื่อส่งเสริมการตระหนักถึงการรักษาความปลอดภัยในไซเบอร์ (Cyber-security) ให้ทั่วถึง	<ul style="list-style-type: none"> ให้การศึกษากับประชาชนในการตระหนักถึงความปลอดภัยในการใช้ระบบออนไลน์ สร้างความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมและผู้ได้ประโยชน์อื่น ๆ สร้างความมั่นใจในการป้องกันข้อมูลส่วนบุคคล

3. การสร้างนวัตกรรม (Innovation) อาเซียนจะสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมด้านไอซีทีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green ICT) ในทุกประเทศในอาเซียน โดยกระตุ้นให้รัฐบาลสร้างนโยบายและโครงสร้างพื้นฐาน (เช่น แบ่งปันประสบการณ์ระหว่างประเทศที่มีความสามารถหลัก (Core Competencies) ที่แตกต่างกัน โดยทำให้แหล่งรวมของทักษะความรู้หรือศูนย์กลางของความเป็นเลิศสำหรับใช้เพิ่มพลังทักษะซึ่งกันและกัน) ที่จำเป็นต่อการส่งเสริมการสร้างสรรคและนวัตกรรมในทุกระดับ มี 3 มาตรการ ดังนี้

มาตรการที่ 3.1 สร้างศูนย์นวัตกรรมแห่งความเป็นเลิศ สำหรับวิจัยและพัฒนา บริการด้านไอซีที

การดำเนินการ	คำอธิบาย
สร้างเครือข่ายของศูนย์นวัตกรรมแห่งความเป็นเลิศ	<ul style="list-style-type: none">• สร้างศูนย์นวัตกรรมแห่งความเป็นเลิศทั่วทุกประเทศในอาเซียน เพื่อส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการสร้างนวัตกรรมและการถ่ายทอดเทคโนโลยี• เชื่อมโยงศูนย์นวัตกรรมแห่งความเป็นเลิศ ให้เกิดการอำนวยความสะดวกในการแลกเปลี่ยนความคิด และส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในหมู่ของผู้เชี่ยวชาญภายในอาเซียน
พัฒนาการแลกเปลี่ยนเนื้อหาที่เป็นดิจิทัลของอาเซียน	<ul style="list-style-type: none">• พัฒนาเวทีในการอำนวยความสะดวกและส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเนื้อหา
ส่งเสริมการปกป้องทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property Rights: IPR) ในระดับอาเซียน เพื่อป้องกันการละเมิดการนำไปสร้างนวัตกรรม	<ul style="list-style-type: none">• ส่งเสริมการปกป้องทรัพย์สินทางปัญญาด้วยการแบ่งปันวิธีการปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี สำหรับนำมาสร้างแนวทางและกรอบการป้องกันการละเมิดการสร้างนวัตกรรมภายในอาเซียน• จัดให้มีสิ่งจูงใจในการวิจัยและพัฒนา โดยพยายามให้มีการประกาศยกย่องสร้างการยอมรับ และให้รางวัลกับผู้เชี่ยวชาญด้านไอซีที

มาตรการที่ 3.2 ส่งเสริมนวัตกรรมและความร่วมมือในกลุ่มรัฐบาล ธุรกิจ ประชาชน และสถาบันต่าง ๆ

การดำเนินการ	คำอธิบาย
สร้างการยอมรับและให้รางวัลนักประดิษฐ์ด้านไอซีที	<ul style="list-style-type: none"> พัฒนารางวัลด้านไอซีทีของอาเซียนเพื่อใช้ส่งเสริมการสร้างสรรคและให้กำลังใจสร้างนวัตกรรม จัดให้มีสิ่งจูงใจในการวิจัยและพัฒนาโดยพยายามให้มีการประกาศยกย่องสร้างการยอมรับ และให้รางวัลกับผู้เชี่ยวชาญด้านไอซีที
เริ่มจัดการประชุมแสดงความคิดเห็น (Forum) ของผู้บริหารสารสนเทศระดับสูง (Chief Information Officer: CIO) หรือซีไอโอแห่งอาเซียน	<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาเวทีในการส่งเสริมการแบ่งปันประสบการณ์ความสำเร็จและความร่วมมือในหมู่ซีไอโอ

มาตรการที่ 3.3 พุ่มฟ้าการสร้างนวัตกรรมและการสร้างสรรคในโรงเรียน

การดำเนินการ	คำอธิบาย
ต้องทำให้เด็กทุกคนเข้าถึงอินเทอร์เน็ตด้วยความเร็วสูง	<ul style="list-style-type: none"> ส่งเสริมการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้เด็กทุกคนใช้ประโยชน์จากการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในการพัฒนาความรู้

4. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure Development) อาเซียนจะพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหลักที่ช่วยให้สามารถมีบริการด้านไอซีทีในทุกชุมชนของอาเซียน รวมถึงการทำให้เกิดการกำหนดนโยบายและกฎหมายที่จูงใจการดำเนินธุรกิจและการลงทุนในภูมิภาค มี 2 มาตรการ ดังนี้

มาตรการที่ 4.1 ปรับปรุงการเชื่อมต่อเครือข่ายการสื่อสารความเร็วสูงให้ดีขึ้น

การดำเนินการ	คำอธิบาย
สร้างแนวทางการพัฒนาเครือข่ายการสื่อสารความเร็วสูงของอาเซียน	<ul style="list-style-type: none">ค้นหาและพัฒนาพื้นที่ของแต่ละประเทศสมาชิกในอาเซียน ที่จะให้บริการเชื่อมต่อเครือข่ายการสื่อสารความเร็วสูงทำให้การใช้บริการและโปรแกรมประยุกต์บนเครือข่ายการสื่อสารความเร็วสูงมีความไหลลื่นทั่วภูมิภาคอาเซียน เพื่อสนับสนุนการเชื่อมต่อและการพัฒนาด้านไอซีที รวมถึงภาคส่วนอื่น ๆ ให้ดีขึ้นส่งเสริมความหลากหลายของการเชื่อมต่อระหว่างประเทศในกลุ่มสมาชิกของอาเซียน
สร้างเครือข่ายการแลกเปลี่ยนอินเทอร์เน็ตของอาเซียน	<ul style="list-style-type: none">เริ่มการระดมความคิดเห็นระหว่างผู้กำกับกฎข้อบังคับและผู้ให้บริการในการพัฒนารูปแบบการอำนวยความสะดวกการจราจรของอินเทอร์เน็ตภายในอาเซียนอำนวยความสะดวกให้กับกลุ่มสมาชิกผู้ให้บริการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตในการปรับปรุงปัญหาภายในระบบและความเร็ว รวมถึงค่าใช้จ่ายที่ต่ำลง

มาตรการที่ 4.2 ส่งเสริมเครือข่ายที่มีความสมบูรณ์และความปลอดภัยของสารสนเทศ มีการปกป้องข้อมูล และความร่วมมือด้านการรักษาความปลอดภัยคอมพิวเตอร์ (CERT)

การดำเนินการ	คำอธิบาย
พัฒนากรอบความร่วมมือในการรักษาความปลอดภัยด้านเครือข่าย	<ul style="list-style-type: none"> • สร้างมาตรฐานขั้นต่ำร่วมกันในการรักษาความปลอดภัยด้านเครือข่าย เพื่อให้มั่นใจระดับความพร้อมและความสมบูรณ์ของเครือข่ายทั่วทั้งภูมิภาคอาเซียน • พัฒนาโปรแกรมตรวจสอบระบบรักษาความปลอดภัยเครือข่ายของอาเซียนที่สามารถใช้งานในทุกช่วงเวลา • พัฒนาตัวแบบการปฏิบัติที่เป็นเลิศในการดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่องและการกู้คืนความเสียหายสำหรับทุกภาคส่วน • สร้างคณะทำงานในการดำเนินการรักษาความปลอดภัยด้านเครือข่าย เพื่อส่งเสริมความร่วมมือและแบ่งปันประสบการณ์ความเชี่ยวชาญด้านการรักษาความปลอดภัยคอมพิวเตอร์และอื่น ๆ ระหว่างกัน
พัฒนากรอบความร่วมมือในการรักษาความปลอดภัยด้านสารสนเทศ	<ul style="list-style-type: none"> • แบ่งปันวิธีการดำเนินงานที่เป็นเลิศในการป้องกันข้อมูลและโครงสร้างพื้นฐานด้านสารสนเทศจากทั่วทั้งภูมิภาคอาเซียน

5. การพัฒนาทุนมนุษย์ (Human Capital Development) เน้นการช่วยให้พลเมืองในอาเซียนมีทักษะที่จำเป็นในการสร้างพลังผลักดันให้เกิดการเติบโตด้านไอซีที ทำให้แรงงานด้านไอซีทีที่มีความสามารถและเป็นชุมชนของปัญญาชน ด้วยการฝึกอบรมและการให้การรับรองทักษะด้านไอซีที

มาตรการที่ 5.1 เพิ่มความสามารถ

การดำเนินการ	คำอธิบาย
พัฒนาทะเบียนผู้เชี่ยวชาญและนักประดิษฐ์	<ul style="list-style-type: none">• สร้างฐานข้อมูลผู้เชี่ยวชาญและนักนวัตกรรมด้านไอซีทีภายในอาเซียน• คาดการณ์ความต้องการกำลังคนด้านไอซีทีสร้างโครงการทุนการศึกษาด้านไอซีทีของอาเซียน• พัฒนากลไกเกณฑ์การรับทุนการศึกษาและกำหนดแหล่งเงินทุน• สนับสนุนและดึงดูดใจให้ผู้ที่มีความสามารถในอาเซียนเข้าสู่ทางเลือกอาชีพด้านไอซีที• สนับสนุนให้แต่ละคนมีความถนัดด้านไอซีทีอย่างโดดเด่น

มาตรการที่ 5.2 พัฒนาทักษะให้สูงขึ้นและการให้การรับรอง

การดำเนินการ	คำอธิบาย
สร้างระบบการรับรองทักษะตามความตกลงว่าด้วยการยอมรับซึ่งกันและกันด้านเครื่องโทรคมนาคมและอุปกรณ์และความตกลงว่าด้วยการยอมรับซึ่งกันและกันด้านความเท่าเทียมกันของมาตรฐาน (MRA)	<ul style="list-style-type: none">• พัฒนามาตรฐานทักษะด้านไอซีทีสำหรับอาเซียน เพื่อนำไปสู่ความมีคุณภาพของผู้ที่มีความสามารถด้านไอซีที• ส่งเสริมการเคลื่อนย้ายทุนมนุษย์ด้านไอซีทีภายในอาเซียน
พัฒนาระบบการรับรองหลักสูตรการยกระดับทักษะด้านไอซีที	<ul style="list-style-type: none">• เลือกใช้ชุดการรับรองทักษะด้านไอซีที (เช่น การรับรองผู้เชี่ยวชาญและผู้ฝึกอบรมด้านการรักษาความปลอดภัยในไซเบอร์ (Cyber-security))• ส่งเสริมให้มีการยอมรับการว่าจ้างผู้ที่ได้รับการรับรองความเชี่ยวชาญด้านไอซีที• พัฒนาการแข่งขันกำลังคนด้านไอซีทีด้วยการยกระดับทักษะให้ตอบสนองความต้องการด้านทรัพยากรไอซีที

6. การลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำด้านไอซีที (Bridging the Digital Divide) จากระดับความแตกต่างด้านการพัฒนาไอซีทีในทุกประเทศของอาเซียน โดยเน้นการปิดช่องว่างการพัฒนาและแนวทางการริเริ่มด้านไอซีทีภายในอาเซียน มี 4 มาตรการ ดังนี้

มาตรการที่ 6.1 ทบทวนข้อผูกพันการให้บริการอย่างทั่วถึง (Universal Service Obligation: USO) หรือนโยบายอื่นที่คล้ายคลึงกัน

การดำเนินการ	คำอธิบาย
ทบทวนข้อผูกพันการให้บริการอย่างทั่วถึงหรือนโยบายอื่นที่คล้ายคลึงกัน	<ul style="list-style-type: none"> ทบทวนข้อผูกพันการให้บริการอย่างทั่วถึงหรือนโยบายอื่นที่คล้ายคลึงกัน ด้วยการมองไปถึงส่วนประกอบของไอซีทีและการฝึกอบรมเป็นส่วนหนึ่งของการให้ทุน ให้ความมั่นใจว่า อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเป็นโครงสร้างพื้นฐานภายใต้ข้อผูกพันการให้บริการอย่างทั่วถึงหรือโครงการอื่นที่คล้ายคลึงกัน

มาตรการที่ 6.2 เชื่อมโยงโรงเรียนและสนับสนุนการศึกษาด้านไอซีทีให้เร็วกว่ากำหนด

การดำเนินการ	คำอธิบาย
อันดับแรกเริ่มจากการเปิดตัวในโรงเรียน	<ul style="list-style-type: none"> สร้างความร่วมมือระหว่างภาคไอซีทีและไอซีที เพื่อให้บริการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตในโรงเรียนภายในอาเซียน รวมไอซีทีเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรในโรงเรียนของอาเซียน เพื่อส่งเสริมการศึกษาด้านไอซีทีให้เร็วกว่ากำหนด
สร้างความร่วมมือระหว่างภาคไอซีทีและการศึกษาภายในอาเซียน	<ul style="list-style-type: none"> จัดให้มีการอบรมครูให้มีความเข้าใจด้านไอซีที เพื่อสนับสนุนให้ครูใช้ไอซีทีในการศึกษา สร้างโครงการแลกเปลี่ยนสำหรับครูและนักเรียน ส่งเสริมความร่วมมือจัดกิจกรรมเพิ่มความรู้ที่ชัดเจน (Awareness) ด้านไอซีที

การดำเนินการ	คำอธิบาย
ส่งเสริมการผสมผสานอาเซียนด้วยการเปิดรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมภายในอาเซียนตั้งแต่อายุยังน้อย	<ul style="list-style-type: none">จัดค่ายเด็กด้านไซเบอร์ซีซ่า ให้ทั่วทั้งภูมิภาคอาเซียนให้การศึกษากับเด็กในการใช้ไอซีที เพื่อให้เกิดความสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพที่อยู่นอกเหนือจากสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในรูปแบบการปฏิสัมพันธ์สนับสนุนให้ใช้อินเทอร์เน็ตในทางบวกสร้างค่ายที่คล้าย ๆ กันสำหรับครู

มาตรการที่ 6.3 ปรับปรุงการเข้าถึงและสิ่งที่มีสัมพันธ์กับสารสนเทศให้ดีขึ้น

การดำเนินการ	คำอธิบาย
ประสานร่วมมือกับกระทรวงที่เกี่ยวข้อง	<ul style="list-style-type: none">พัฒนาเวทีภายในอาเซียน เพื่อสร้างกรอบเชิงสถาบัน ในการกำหนดเนื้อหาที่จำเป็นสำหรับชุมชนและภาคส่วนที่มีความแตกต่างกันภายในอาเซียนอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงและสิ่งที่มีสัมพันธ์กับสารสนเทศ เพื่อส่งเสริมการยอมรับไอซีทีส่งเสริมให้ประชาชนศึกษาด้านไอซีทีสำหรับนำไปใช้พัฒนาชุมชน

มาตรการที่ 6.4 ลดช่องว่างการเข้าถึงไอซีทีภายในอาเซียน

การดำเนินการ	คำอธิบาย
ลดช่องว่างการเข้าถึงไอซีทีภายในอาเซียน	<ul style="list-style-type: none">บูรณาการและทบทวนความพยายามในการส่งเสริมการเข้าถึงและการยอมรับด้านไอซีที ในการลดช่องว่างการเข้าถึงไอซีทีเพิ่มแรงผลักดันข้อผูกพันการให้บริการอย่างทั่วถึงและนโยบายที่คล้ายคลึงกัน

การดำเนินการ	คำอธิบาย
	<ul style="list-style-type: none"> อำนวยความสะดวกในการเข้าถึงอุปกรณ์ไอซีที เช่น คอมพิวเตอร์วางตั้ง (Laptop) โทรศัพท์อัจฉริยะ (Smart Phone) และคอมพิวเตอร์ (Computer) จัดให้มีมาตรการที่ทำให้เกิดความยั่งยืนตามความเหมาะสม เช่น การอบรม ควบคุมและใช้ทรัพยากรอย่างเต็มที่ เพื่อให้มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการส่งเสริมการยอมรับไอซีทีตามตัวแบบการปฏิบัติที่เป็นเลิศ

แผนแม่บทไอซีทีของอาเซียนมีกลไกการกำกับดูแลและประสานงานการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ให้บรรลุเป้าประสงค์ (Goals) ดังนี้

ภาพที่ 2 โครงสร้างการกำกับแผนแม่บทไอซีทีของอาเซียน (Governance Structure)
(ที่มา: ปรับปรุงมาจากแผนแม่บทไอซีทีของอาเซียน 2015 (ASEAN₄, 2011))

โครงสร้างการบริหารแผนแม่บทไอซีทีของอาเซียนมีสำนักเลขานุการอาเซียน (ASEAN Secretarial) เป็นศูนย์กลางการบริหารและการประสานงาน ทำหน้าที่สนับสนุนและติดตามการดำเนินโครงการที่เน้นด้านไอซีทีและโครงการอื่น ๆ ของอาเซียน และมีองค์กรหลักที่ทำหน้าที่บริหารการดำเนินการ (Actions) และความคิดริเริ่ม (Initiatives) ในแผนแม่บทไอซีทีของอาเซียน 6 องค์กร ดังนี้

1. การประชุมคณะรัฐมนตรีด้านโทรคมนาคมและเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งอาเซียน (ASEAN Telecommunications and Information Technology Ministers Meeting: TELMIN) ควบคุมและมอบอำนาจให้ดำเนินการประสบความสำเร็จตามวิสัยทัศน์และจุดมุ่งหมายของอาเซียนด้านไอซีที

2. การประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านโทรคมนาคมและเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งอาเซียน (ASEAN Telecommunications and Information Technology Senior Officials Meeting: TELSOM) ดำเนินกิจกรรมตามที่คณะรัฐมนตรีไอซีทีแห่งอาเซียน (TELMIN)

3. กลุ่มทำงานและกลุ่มทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านโทรคมนาคมและเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งอาเซียน (TELSOM Joint Working Group and Working Groups) กลุ่มงานของเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านโทรคมนาคมและเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งอาเซียน รับผิดชอบนโยบายและโครงการพัฒนาด้านไอซีทีในภูมิภาค

4. สภากำกับดูแลกิจการโทรคมนาคมแห่งอาเซียน (ASEAN Telecommunication Regulators' Council: ATRC) ให้คำปรึกษาคณะรัฐมนตรีไอซีทีแห่งอาเซียน (TELMIN) รวมถึงผู้บริหารระดับสูงและคณะกรรมการของหน่วยงานกำกับด้านโทรคมนาคมของแต่ละประเทศสมาชิกในอาเซียน

5. คณะทำงานสหภาพกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคมแห่งอาเซียน (ATRC Working Groups) กลุ่มงานของสหภาพกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคมแห่งอาเซียน ทำหน้าที่ดำเนินการโครงการด้านเทคนิคและควบคุมบังคับ เพื่อให้เกิดการพัฒนาไอซีทีในภูมิภาค

6. ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแห่งอาเซียน (ASEAN ICT Center) ทำหน้าที่ประสานงานและติดต่อโครงการของเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านโทรคมนาคมและเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งอาเซียน

ด้านงบประมาณสำหรับบริหารงานแผนแม่บทไอซีทีของอาเซียน ในช่วงเริ่มต้นมาจากแหล่งเงินของอาเซียน ได้แก่ กองทุนไอซีทีของอาเซียน (ASEAN ICT Fund) คู่เจรจาอาเซียน (ASEAN Dialogue Partners)⁵ องค์การระหว่างประเทศ และหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน แต่หลังจากนั้นอาเซียนคาดหวังว่า แต่ละประเทศจะสร้างความร่วมมือกับเอกชนด้วยวิธีการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน (Public Private Partnership: PPP)

แผนแม่บทไอซีทีของอาเซียนนำเอาความริเริ่มและการดำเนินการของแต่ละมาตรการมากำหนดช่วงเวลา (Timeline) ในการดำเนินการ (Implementation) ให้เสร็จภายใน 5 ปี ตามลำดับก่อนหลัง ดังนี้ (ASEAN₄, 2011)

⁴ ประกอบด้วย 9 ประเทศ 1 กลุ่มประเทศ และ 1 องค์การระหว่างประเทศ คือ ออสเตรเลีย แคนาดา จีน อินเดีย ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี นิวซีแลนด์ รัสเซีย สหรัฐอเมริกา ประชาคมยุโรป และโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (กระทรวงการต่างประเทศ, ม.ป.ป.: ออนไลน์).

ปี (พ.ศ.)	การดำเนินการ	ยุทธศาสตร์
2553	<ol style="list-style-type: none"> 1. ส่งเสริมการทำธุรกรรมที่ปลอดภัยภายในอาเซียน 2. สร้างแนวทางการพัฒนาเครือข่ายการสื่อสารความเร็วสูงของอาเซียน 3. สร้างเครือข่ายการแลกเปลี่ยนอินเทอร์เน็ตของอาเซียน 4. พัฒนารอบความร่วมมือในการรักษาความปลอดภัยด้านเครือข่าย 5. พัฒนาระบบการรับรองหลักสูตรการยกระดับทักษะด้านไอซีที 	<p>การให้สิทธิและการมีส่วนร่วมของประชาชน</p> <p>การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน</p> <p>การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน</p> <p>การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน</p> <p>การพัฒนาทุนมนุษย์</p>
2554	<ol style="list-style-type: none"> 6. พัฒนารอบการอำนวยความสะดวกในการออกกฎข้อบังคับด้านไอซีทีที่มีความโปร่งใสและทำงานร่วมกันได้อย่างกลมกลืน 7. แบ่งปันตัวแบบความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนที่ใช้กันในแต่ละประเทศของอาเซียน แล้วนำมาสร้างเป็นตัวแบบความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อใช้ในโครงการต่าง ๆ ด้านไอซีที 8. ศึกษาการลดค่าบริการข้ามแดนภายในอาเซียนให้ต่ำลง 9. ให้รางวัลนักประดิษฐ์ด้านไอซีที 10. ทำให้เด็กทุกคนเข้าถึงอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง 11. เริ่มจัดการประชุมแสดงความคิดเห็นของผู้บริหารสารสนเทศระดับสูงหรือซีไอโอแห่งอาเซียน 	<p>การเปลี่ยนรูปแบบทางเศรษฐกิจ</p> <p>การเปลี่ยนรูปแบบทางเศรษฐกิจ</p> <p>การให้สิทธิและการมีส่วนร่วมของประชาชน</p> <p>การสร้างนวัตกรรม</p> <p>การสร้างนวัตกรรม</p> <p>การสร้างนวัตกรรม</p>

ปี (พ.ศ.)	การดำเนินการ	ยุทธศาสตร์
2554	12. ทบทวนข้อผูกพันการให้บริการอย่างทั่วถึงหรือนโยบายอื่นที่คล้ายคลึงกัน	การลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำด้านไอซีที
	13. ลดช่องว่างการเข้าถึงไอซีทีภายในอาเซียน	การลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำด้านไอซีที
2555	14. กำหนดบริการอิเล็กทรอนิกส์ที่ต้องพัฒนา	การให้สิทธิและการมีส่วนร่วมของประชาชน
	15. จัดหาสิ่งจูงใจหรือให้เงินช่วยสนับสนุนการพัฒนาบริการอิเล็กทรอนิกส์และเนื้อหา	การให้สิทธิและการมีส่วนร่วมของประชาชน
	16. ทำการรณรงค์เพื่อส่งเสริมการตระหนักถึงการรักษาความปลอดภัยในไซเบอร์ให้ทั่วถึง	การให้สิทธิและการมีส่วนร่วมของประชาชน
	17. สร้างเครือข่ายของศูนย์นวัตกรรมแห่งความเป็นเลิศ	การสร้างนวัตกรรม
	18. พัฒนาการแลกเปลี่ยนเนื้อหาที่เป็นดิจิทัลของอาเซียน	การสร้างนวัตกรรม
	19. ส่งเสริมการปกป้องทรัพย์สินทางในระดับอาเซียน เพื่อป้องกันการละเมิดการนำไปสร้างนวัตกรรม	การสร้างนวัตกรรม
	20. พัฒนารอบความร่วมมือในการรักษาความปลอดภัยด้านสารสนเทศ	การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
	21. เปิดตัวการเชื่อมโยงโรงเรียนและสนับสนุนการศึกษาด้านไอซีทีให้เร็วกว่ากำหนดในโรงเรียน	การลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำด้านไอซีที
	22. สร้างระบบการรับรองทักษะตามความตกลงว่าด้วยการยอมรับซึ่งกันและกันด้านเครื่องโทรคมนาคมและอุปกรณ์และความตกลงว่าด้วยการยอมรับซึ่งกันและกันด้านความเท่าเทียมกันของมาตรฐาน	การพัฒนาทุนมนุษย์

ปี (พ.ศ.)	การดำเนินการ	ยุทธศาสตร์
2555	23. ส่งเสริมการผสมผสานอาเซียนด้วยการเปิดรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมภายในอาเซียนตั้งแต่อาลัยงน้อย	การลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำด้านไอซีที
	24. ประสานร่วมมือกับกระทรวงที่เกี่ยวข้อง	การลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำด้านไอซีที
2556	25. อำนวยความสะดวกในการแบ่งปันและแลกเปลี่ยนข้อมูลทางธุรกิจระหว่างประเทศในอาเซียน	การเปลี่ยนรูปแบบทางเศรษฐกิจ
	26. ทำให้ความตกลงว่าด้วยการยอมรับซึ่งกันและกันด้านเครื่องโทรคมนาคมและอุปกรณ์และความตกลงว่าด้วยการยอมรับซึ่งกันและกันด้านความเท่าเทียมกันของมาตรฐานมีผลในทางปฏิบัติมากขึ้น	การให้สิทธิและการมีส่วนร่วมของประชาชน
	27. พัฒนาระเบียบผู้เชี่ยวชาญและนักประดิษฐ์	การพัฒนาทุนมนุษย์
	28. สร้างโครงการทุนการศึกษาด้านไอซีทีของอาเซียน	การพัฒนาทุนมนุษย์
	29. สร้างความร่วมมือระหว่างภาคไอซีทีและการศึกษาภายในอาเซียน	การลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำด้านไอซีที

กำหนดการดำเนินการของแผนแม่บทไอซีทีของอาเซียน เริ่มจากยุทธศาสตร์เชิงโครงสร้างพื้นฐานทั้งด้านสังคมและเทคโนโลยีก่อน คือ การให้สิทธิและการมีส่วนร่วมของประชาชน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาทุนมนุษย์ แล้วจึงตามด้วยยุทธศาสตร์เชิงเศรษฐกิจ คือ การเปลี่ยนรูปแบบทางเศรษฐกิจ การสร้างนวัตกรรม และการลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำด้านไอซีที

อาเซียนหวังว่า ภายใน 5 ปี เครื่องมือสำหรับขับเคลื่อนอาเซียนอิเล็กทรอนิกส์จะมีความพร้อมสำหรับนำมาใช้สร้างความเจริญด้าน

เศรษฐกิจและสังคม แต่นี้เป็นเพียงโวหาร (Rhetoric) ในเชิงการบริหารที่จำเป็นต้องมี เพราะในความเป็นจริง (Reality) แนวคิดและมาตรการของแผนแม่บทไอซีทีของอาเซียน จะนำไปปฏิบัติในระดับประเทศและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องใช้เวลาในการเริ่มดำเนินนโยบายใหม่ หรือแม้ว่าแต่ละประเทศสามารถแทรกแนวทางการดำเนินการตามแผนแม่บทไอซีทีของอาเซียนลงไปสู่ระดับปฏิบัติการ แต่ก็ต้องใช้เวลาในการเตรียมการทั้งด้านคน เทคโนโลยี และงบประมาณ ดังนั้น อาเซียนจึงใช้คำว่าคาดหวัง (Expected) เพื่อเป็นธงสำหรับเพ่งมองในการเดินไปสู่เป้าหมาย

สรุป

แผนแม่บทไอซีทีของอาเซียนเป็นนโยบายด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารระหว่างประเทศ (International Communications and Information Policy: ICIP) ที่ช่วยปรับทิศทางการพัฒนาไอซีทีของแต่ละประเทศในภูมิภาคอาเซียนที่มีบริบทของประเทศแตกต่างกันให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และเป็นคัมภีร์การพัฒนาประชาคมอาเซียนไปสู่การเป็นสังคมอิเล็กทรอนิกส์ (e-Society) หรือสังคมสารสนเทศ (Information Society) โดยมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาาระบบไอซีทีและระบบการบริหารของรัฐบาลให้สามารถอำนวยความสะดวกต่อการเติบโตด้านเศรษฐกิจและการสร้างความเท่าเทียมกันในสังคมมากกว่ามิติอื่น ๆ โดยมีองค์การระหว่างประเทศเฉพาะกิจด้านไอซีทีของอาเซียนทำหน้าที่กำกับการดำเนินนโยบายของแต่ละประเทศให้เป็นไปตามทิศทางของแผนแม่บทไอซีทีของอาเซียน และมีสำนักเลขาธิการอาเซียนเป็นแกนกลางในการขับเคลื่อนนโยบาย

การก่อตัวของแผนแม่บทไอซีทีของอาเซียนและการกำหนดนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารระหว่างประเทศในอนุภูมิภาคอาเซียน เป็นผลกระทบจากความร่วมมือของนานาประเทศในอาเซียน ที่เห็นพ้องต้องกันถึงสมรรถนะและความมีประโยชน์ของไอซีทีในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แต่อุปสรรคที่สำคัญในการนำเอาไอซีทีมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาอนุภูมิภาคนี้คือ ความเหลื่อมล้ำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอันเนื่องมาจากความหลากหลายด้านภูมิประเทศ สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมที่มีอยู่ในอาเซียน จึงทำให้นักวิชาการด้านโทรคมนาคมและเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งอาเซียนกำหนดทิศทางและการกิจของนโยบายร่วมกันในการใช้ไอซีทีในการสร้างพลังและการเปลี่ยนแปลงให้เกิดความเท่าเทียม ความเจริญ และเกิดการผสมผสานภายในอาเซียน โดยมีผลลัพธ์ขั้นสุดท้าย (Ultimate Outcome) ที่ต้องติดตามและประเมินผลในอนาคต คือ ชาวอาเซียนมีคุณภาพชีวิตที่ดี

การประกาศแผนแม่บทไอซีทีของอาเซียน มีนัยสำคัญต่อนานาประเทศในภูมิภาคอาเซียนในการนำไปกำหนดเป็นนโยบายระดับประเทศ แต่ความสำเร็จในการสร้างร่วมมือและการบูรณาการด้านไอซีทีอาจต้องใช้เวลาและต้องรอคอยให้แต่ละประเทศมีความพร้อมด้านไอซีทีก่อน โดยเฉพาะประเทศพม่า ลาว และกัมพูชา ที่มีความพร้อมด้านไอซีทีน้อยกว่าประเทศอื่น ๆ แต่ยังคงพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อความเป็นอยู่ของประชาชนมากกว่าการให้ความสำคัญกับการยกระดับความพร้อมด้านไอซีทีให้ทันกับประเทศเพื่อนบ้าน หรือประเทศอื่น ๆ เช่น อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ ที่มีภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นหมู่เกาะก็ต้องเผชิญกับอุปสรรคในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านไอซีทีให้พร้อมเพียงกันทั่วประเทศในคราวเดียวกัน

การรวมตัวเป็นหนึ่งในเดียวกันของ 10 ประเทศ ที่มีความหลากหลาย (Diversity) ทั้งด้านภูมิประเทศ สังคม วัฒนธรรม ประชากร การเมือง และ เศรษฐกิจ การยกระดับการพัฒนาด้านไอซีทีที่ทั้งด้านเทคโนโลยีและสังคม ให้มีความเท่าเทียมกันเป็นภารกิจที่ทำหายและยากที่จะประสบความสำเร็จตามผลลัพธ์ที่กำหนดไว้ภายในปี พ.ศ. 2558 แต่แผนแม่บทไอซีทีของอาเซียนก็ยังมีประโยชน์ต่อการกำหนดทิศทางและเป้าหมายในการพัฒนาไอซีทีภายในอาเซียน

สำหรับประเทศไทย กรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ระยะ พ.ศ. 2554-2563 ของประเทศไทย มียุทธศาสตร์ มาตรการ และเป้าหมาย มีความสอดคล้องกับแผนแม่บทไอซีทีของอาเซียนทั้งด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านไอซีที การพัฒนาทุนมนุษย์ให้สามารถพัฒนาและใช้ไอซีที การใช้ไอซีทีในการสร้างนวัตกรรม และการแข่งขันด้านเศรษฐกิจ การลดความเหลื่อมล้ำด้านไอซีที และการประยุกต์ใช้ไอซีทีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการพัฒนาไอซีทีของประเทศไทยจึงเป็นไปในทิศทางเดียวกับการพัฒนาด้านอิเล็กทรอนิกส์ของอาเซียน

บรรณานุกรม

- มนู อรดีดลเชษฐ. (2554). แผนแม่บทไอซีทีของอาเซียน 2015. วันที่สืบค้น 3 พฤศจิกายน 2555, จาก www.ddn.ac.th/web/aseanict-masterplan2015.pdf
- ASEAN₁. (2008). *Joint Media Statement of the 8th ASEAN Telecommunications and Information Technology Ministers Meeting*. Retrieved November 3, 2012, from <http://www.aseansec.org/21916.htm>
- ASEAN₂. (2009). *Joint Media Statement of the 9th ASEAN Telecommunications and Information Technology Ministers Meeting*. Retrieved November 3, 2012, from <http://www.aseansec.org/23409.htm>
- ASEAN₃. (2011). *Joint Media Statement of the 10th ASEAN Telecommunications and Information Technology Ministers Meeting*. Retrieved November 3, 2012, from <http://www.aseansec.org/25748.htm>
- ASEAN₄. (2011). *ASEAN ICT Masterplan 2015*. Retrieved November 3, 2012, from <http://www.aseansec.org/documents/ASEAN%20ICT%20Masterplan%202015.pdf>